ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՄԵՋ

ՕԳՆԵՆՔ Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ 5.000 ՀԱՅ ԱՂԵՏՅԱԼՆԵՐՈՒՆ

Արաբ և հրեա կռիվներուն պատճառով Երուսաղեմ մեր վանքին մեջ ապաստանած 5.000-ի չափ հայերու վիճակի մասին, որոնց մեջ անշուշտ բազմաթիվ փոքրիկներ ալ կան, մոտավոր գաղափար մը տալու համար հետևյալ մեջբերումները կընենք այն սրտաճմլիկ տեղեկագրեն, որ ներկայացուցած է Տ. Խորեն Եպիսկոպոս Բարոյանը Մեծի Տանն Կիլիկիո Վեհ. Տ. Գարեգին Կաթողիկոսին։ (Տեղեկագիրը տեսնել մեր սույն համարում։ Մեջբերումները բաց ենք թողնում։ Մեջբերումներից հետո Վարդան Եպիսկոպոսը շարունակում է. ԽՄԲ.)։

Սիրելի և ազնիվ ընթերցողներ, Գալիֆորնիո մեջ ապրող բախտավոր ու բարեկեցիկ ժողովուրդ հայոց, ի՞նչ կխորհիք այս քանի մը տողերուն մեջ ամփոփված կսկծալի տեղեկությունները կարդալե հետո։ Դուք ունիք ազգասիրական զգացում և հավատք Քրիստոնեական՝ օգնելու համար կարոտյալին, աղետյալին, մանավանդ մերազնեից համար։

Դուք տված եք միշտ և կուտաք Սուրիո, Հունաստանի և այլ տեղերու մեր հալածական ու թափառական դժբախտներուն համար։ Կուտաք միշտ անհատաբար և հավաքորեն։

Այս անգամ ալ կործանարար ռումբը պայթեցավ Երուսաղեմի վրա, հայրենիքի աղետներեն հոն ապաստանած մեր տարաբախտ եղբայրներու և քույրերու գլխին, որոնց ներկա տնտեսապես այնքան խեղճացած վիճակը պարզված է տեղեկագրեն մեջբերված քանի մը տողերուն մեջ։

ՕԳՆԵՆՔ ԱՆՈՆՑ։ Մի՛ սպասեք, որ հրապարակային ժողովներ ունենանք, հանձնախումբեր կազմենք, ավելորդ ժամանակ ու ծախքեր տալով։

Թեպետ և նախընտրելի է, որ ձեր սրտաբուխ ու պատվարեր նվերները ազգային Առաջնորդարան ուղարկեք, բայց դյուրության համար կրնաք զանոնք հանձնել ձեր տեղվույն մեջ պատ. հոգաբարձությանց. Բարեգործականի մասնաճյուղին և կամ հայ թերթի մը խմբագրության։

Վստահ եղեք թե մենք անոնցմե պիտի սնանանք։ Նվիրատուներու ցանկը հրատարակության պիտի տրվի հայ մամուլին մեջ։

Թախանձագին կոչ կընենք Գալիֆորնիո բազմահազար հայության, առանց կրոնքի, դավանանքի և քաղաքական հոսանքներու խտրության, Սան Ֆրանսիսկոյեն մինչև Լոս Անճելես, Սաքրեմանթոյեն մինչև Սան Տիակո։

Ո՛վ դուք զգայուն և բուխ սիրտ հայեր, լսեցե՛ք մեր այս խնդրանքը և ջանացեք որպեսզի կարենանք պատվով և հաջողությամբ պսակել մեր այս նվիրական ձեռնարկը, հօգուտ Ս. Երուսաղեմի մեր 5.000 ավուր հացի կարոտ ազգակիցներուն։

Տերը օրհնե Ձեր ամենքին նվիրատվությունը, քիչ կամ շատ, և պարգևե հաջողություն և առողջ կյանք։

Սիրո ողջունիվ և հայրական օրհնությամբ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Գալիֆորնիո

ՎԱՐԴԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ՍՐՏԱՌՈՒՑ ԿՈՉ ՄԸ

Ամենքս ալ տեղյակ ենք, որ Պաղեստինի կռիվներու առթիվ Երուսաղեմի Ս. Հակոբա վանքը ենթարկված է ահռելի վնասներու և հաղարավոր հայ աղետյալներ, իրենց կյանքը ազատելու համար, լեցված են վանքը և կարոտ օգնության։

Պատրիարք Հայրը, Տ. ԳՅՈՒՐԵՂ ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ, սրտառուչ կոչով դիմած է հանուր հայության, որպեսզի հայ գաղութները եղբայրական պարտականություն կատարեն փրկելու համար թե Միաբանությունը, և թե վանքը ապաստանած բեկորները։ Երուսաղեմի վանքը թե պատմական և թե միջազգային արժեք ներկայացնող հինավուրց հաստատություն մըն է։

Պարտք նկատած ենք անմիջական հանգանակություն մը բանալ և արդյունքը փութով հասցնել Ամեն. Սրբազան Հոր։ Անհապաղ պետք է կատարենք մեր պարտականությունը։ Ասիկա ազգային արժանապատվության հարց է։

Կոչ կընենք մեծագույն Շիքագոյի մեր բոլոր հայրենակիցներուն, որ փութով կատարեն իրենց պարտականությունը Երուսաղեմի հանդեպ։

Կմաղթենք, որ Տերը հազարապատիկ պարգևե Ձեզի։

Մնամք ողջունիվ սիրո և օրհնությամբ)*

Հոգևոր Հովիվ Շիքագոյի և շրջակայից ՎԱՀՐԱՄ Ծ. ՎՐԴ. ՆԱԶԱՐԵԹՅԱՆ

Ատենապետ Խ. ՃԵՐԱՆՅԱՆ

Դիվան Հոգաբարձության Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցվո

Ատենադպիր Խ. ԵՂՈՅԱՆ

Գանձապետ Մ. ՄԱՆՈՒԽԼՅԱՆ

ՌՈՒՄԻՆԱՀԱՅ ԹԵՄԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

1948 հուլիս 25-ի, կիրակի, Բուքրեշի Հայոց Մատենադարանի սրահին մեջ տեղի ունեցավ Ռումանահայ Թեմ. Պատգ. Ժողովի Դ շրջանի լիակատար նիստը, նախագահությամբ Առաջնորդական Տեղապահ Գեր. Տ. Վազգեն Ծ. Վրդ. Պալճյանի և ներկայությամբ Թեմական Խորհուրդի և 22 պատգամավորներու։

Կրոնից նախարարության կողմե Տոքթ. Տ. Վասքա և Ռումեն Պատրիարքարանին կողմե խորհրդական Տ. Լեու հայրերը իրենց պատվաբեր ներկայությամբ հարգած էին Ռումանահայ Պատգամավորական սույն պատմական ժողովը։

Դիվանը կազմվեցավ հետևյալ կերպով.— Ինճիներ Սոլոմոն՝ նախագահ, Վահրամ Երեցյան՝ փոխ-նախագահ, իսկ քարտուղարներ՝ Տ. Արսեն քհն. Վարժապետյան և փաստ. Ժիրայր Մկրտիչյան։ Նախագահը համայն դիվանի շնորհակալություն հայտնելե վերջ, խոսք տվավ Տեղապահ Հոր, որ հաջողություն մաղթելով ժողովի աշխատանքներուն, հիշեց Ցոքչանի նախկին պատգամավոր հանգուցյալ Հարություն Իպրայիլյանում ու վեր հանելով կատարած ծառայությունները, խնդրեց հարգանքի վայրկյան մը նվիրել անոր հիշատակին։ Ժողովը հոտնկայս հարգեց հիշատակը։ Ապա, Տեղապահ Տ. Վազգեն Ծ. Վրդ. ըրավ իր տեղեկագրությունը մայիս ամսու ընթացքին դեպի Հայաստան կատարած իր ուխտորության վերաբերմամբ, որ լավ տպավորություն ձգեց ժողովականներուն վրա։ Հետո Հայր Սուրբը ժողովին ներկայացուց Կրոնից նախարարության և Ռումեն Պատրիարքարանի պատվիրակները։

Կրոնից նախարար Վսեմ. Սթանչու Սթոյանի կողմե ներկայացուցիչ Տոքթ. Տ. Վասքա խոսք առնելով կարդաց հետևյալ գեղեցիկ ուղերձը.—

«Ձեր մեջ կգտնվիմ Դավանությանց նախարար Փրոֆ. Սթանչու Սթոյանի կողմե, պատասխանելով իրեն ըրած ձեր հրավերին, որպեսզի, մեր նախարարությունը ևս ներկա ըլլա Ռումանիո Լուսավորչական Հայոց Թեմական Քոնկրեսի գործերուն։

Կփափաքիմ որ մեր ներկայությունը սույն քոնկրեսին, մեկնաբանվի կրկնակ իմաստով.—Նախ որպես պաշտոնական պարտականություն, զոր մեզ կպարտավորե մեր նախարարությունը, և երկրորդ որպես լավ

**) Կալիֆորնիայի Հայոց Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Վարդան Եպիսկոպոս Գասպարյանի և Չիքագոյի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու Հոգաբարձության ու հոգևոր Հովիվ Տ. Վահրամ Ծ. Վրդ. Նազարեթյանի, Երուսաղեմի հայ աղետյալներին շուտափույթ օգնություն հասցնելուն վերաբերող, սույն կոչերը տպագրվել են ամերիկահայ մի քանի թերթերում։*

ԽՄԲ.

գնահատողներ և ջերմ բարեկամներ, որ մեզ կկապե Հայ Լուսավորչական Եկեղեցիին ներկայացուցիչներուն հետ, որոնք, իսկական դեմոկրատական կարգերու տակ, ընտրեցին Ռումեն Ժողովրդական Ռեսպուբլիկայի եկեղեցական կյանքին տալ նոր ուղեգիծ մը, համաձայն անկեղծ դեմոկրատիայի մը համապատասխան ուղղությանց, դեմոկրատիայի որ անվարան կծառայե ժողովուրդին։

Մեր երկրին դեմոկրատական վարչաձևը ցույց տվավ, ինչպես հայտնի է, իր դիրքը հանդեպ դավանությանց։ Նոր Սահմանադրությունը, որ պատրաստվեցավ և քվեարկվեցավ Ազգ. Մեծ Ժողովին կողմե, 27-րդ հոդվածով կընճշտե ռեժիմին բարձր հասկացողությունը, երաշխավորելով խղճի արտահայտությանց ազատությունը։

Այսպես, յուրաքանչյուր կրոնական դավանություն ազատ է կազմակերպելու և վարելու իր եկեղեցական գործերը իր իսկ եկեղեցական կանոնադրությանց համաձայն, պայմանավ որ դավանությանց կազմակերպիչներն ու անդամները թշնամական արտահայտություններ չունենան հանրային կարգին և պետության ապահովության դեմ։

Իսկ կղերականության համագործակցական ճիգերը կառավարության տարած երկրին վերականգնումի և քաղաքացիներու բարոյական ու նյութական վիճակի բարելավման աշխատանքներուն հետ պիտի կազմեն լավագույն ծառայությունը մեր հասարակաց դատին խորանին վրա։

Մեր կառավարությունը կգնահատե հայ համայնքին և հայ դավանության այս համագործակցական ճիգերը, և մեր միջոցավ ձեզ կհայտնե իր բովանդակ վստահությունն ու շնորհավորությունները»։

Ապա Տոքթ. Վասքա կշնորհավորե Վազգեն Ա. Վրդ-ը իր աստիճանին բարձրացման համար, և ջերմագին ու սրտագին մաղթանքներ կընե քոնկրեսի գործերուն հաջողության։

Հաջորդ խոսողն էր Պատրիարքարանի խորհրդական Տ. Լեու քհն., որ ի միջի այլոց ըսավ թե, ուրիշ առթիվ պաշտոնական հանդամանքով եղած եմ հայ շրջանակի մեջ, բայց այս անգամ ի բացակայություն Ռումանիո Յուտինիան Ս. Պատրիարքին, Հայ Եկեղեցվո և անոր համայնքին հանդեպ ունեցած անվերապահ զգացումներես թելադրված, կուգամ այս պատկառելի ժողովին բերել իմ ջերմագին հարգանքներս, վստահ ըլլալով որ ներկա ժողովը բացառիկ հանդամանք մը ունի իր նախորդներեն, տրված ըլլալով համայնքի մը պետի ընտրության պարագան։ Շատ մոտեն կճանչնամ, ըսավ, Տեղապահ Գեր. Տ. Վազգեն Ա. Վարդապետը, նույնիսկ համալսարանի նստարաններեն որպես խոհական և լուրջ անձնավորություն մը, ու կհավատամ որ ներկա ընտրությունը կկատարվի արժանավորությամբ մը, և առիթ պիտի ընծայե Հայ և Ռումեն եղբայրական կապերու ամրապնդման։ Տ. Լեու Հայրը վերջացուց իր խոսքերը, հաջողություն մաղթելով։

Վազգեն Մայրագույն Վարդապետ Պալեյան

Նախագահ ինճիներ Սոլոմոն ի դիմաց Պատգ. Ժողովին իր շնորհակալիքը հայտնեց բանախոս երկու եկեղեցականներուն, անոնց անկեղծ արտահայտություններուն համար։

Հետո կարդաց շնորհակալության և երախտագիտության երեք հեռագիրներ, ուղղված Վարչապետ Տոքթ. Փետրու Կրոզայի, Սրոնկից նախարար Սթանչու Սթոյանի և Ն. Ս. Օծությունն Տ. Գևորգ Զ Վեհ. Հայրապետին։ Ժողովը ծափահարությամբ իր հավանությունը հայտնեց։

Պ. նախագահի հրավերին վրա փաստ. Պ.

Եր. Մելիտոն ըրավ Թեմական Խորհուրդի տեղեկագրությունը։

Ժողովը գոհ մնաց և անցավ օրակարգի հաջորդ խնդրույն, որ է՝ ընտրություն Թեմի Առաջնորդի։

Մինչ Պ. նախագահը կթվեր Վազգեն Ծ. Վարդապետի ըրած ծառայություններն ու բարեմասնությունները, Առաջնորդը մեկնեցավ ժողովասրահեն։

Ձեռնարկվեցավ գաղտնի քվեարկության։ Ներկա 22 պատգամավորներ իրենց քվեն տված ըլլալով Վազգեն Ծ. Վարդապետի, ան հռչակվեցավ Առաջնորդ Ռումանիո Հայոց Թեմի։

Նորընտիր Առաջնորդը հատուկ պատվիրակության մը հրավերով ժողովասրահ մըտավ և զգացված խոսքերով իր շնորհակալությունները հայտնեց Պատգ. Ժողովին, և անոր միջոցավ համայնքին։ Շնորհակալություն հայտնեց Հայաստանյան Ճակատին, Պուքրեշի և գավառի եկեղեցական վարչությանց, ու մաղթանքներ ըրավ Ռումանիո և մեր հայրենիքի բարօրության համար։

Նորընտիր Առաջնորդին շնորհավորական ուղերձներ ըրին Պ. Վ. Դանիելյան՝ Հայաստանյան Ճակատի կողմե, Ար. Գասարճյան, Տ. Հովհաննես քահանա, փաստ. Եր. Սրապիոնյան, Վ. Երեցյան, Փրոֆ. Ալաչ և Վ. Գրիգորյան։

Այս հանդիսությենեն վերջ ժողովը վավերացուց Թեմական Խորհրդի և քննիչներու տեղեկագիրները ու քվեարկեց 1948—1949 պյուտճեն։

«Հ. Ճ.»